

Η Κύπρος αναπτύσσει υποδομές διασφαλίζουσες τον ενεργειακό εφοδιασμό της

Του κ. Αντ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ

Υπουργού Εμπορίου, Βιομηχανίας
και Τουρισμού της Κύπρου

Θα ήθελα* καταρχήν να ευχαριστήσω την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την πρόσκλησή της και την ευκαιρία που μου έδωσε να παρουσιάσω την ενεργειακή πολιτική που ακολουθεί η Κύπρος, καθώς και τις ευκαιρίες που υπάρχουν για ενεργειακές επενδύσεις στην Κύπρο.

Η παρουσία μου σήμερα στο συνέδριο αυτό αποτελεί απτή απόδειξη της σημασίας που προσδίδει η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, στην περαιτέρω διεύρυνση και εμπάθυνση των σχέσεων μεταξύ της Κύπρου και των χωρών της ΝΑ Ευρώπης, ιδιαίτερα στον ενεργειακό τομέα.

Τα τελευταία χρόνια, η ενέργεια αποκτά αυξανόμενη σημασία τόσο λόγω της μείωσης των παγκόσμιων αποθεμάτων συμβατικών καυσίμων όσο και λόγω των κλιματικών αλλαγών που προκαλούνται από την εκπομπή στο περιβάλλον αέριων ρύπων.

Η ενεργειακή πολιτική της Κύπρου είναι πλήρως εναρμονισμένη με αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ασφαλής και αδιάλειπτη ενεργειακή τροφοδοσία της χώρας, η ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και η συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών περιορισμών στη θέσπιση πολιτικών, κατευθυντήριων γραμμών και προτεραιοτήτων στον τομέα της ενέργειας αποτελούν τους τρεις κύριους πυλώνες της εθνικής ενεργειακής στρατηγικής. Δράσεις όπως η αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση ενεργειακών πόρων, η διαφοροποίηση του ενεργειακού ισοζυγίου, η ενθάρρυνση της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η προώθηση της ορθολογικής χρήσης της ενέργειας, καθώς και η εύρυθμη λειτουργία της απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας, αποτελούν τους άξονες της ενεργειακής πολιτικής που ακολουθείται.

Η Κύπρος έχει ένα μικρό και απομονωμένο ενεργειακό σύστημα, χωρίς διασυνδέσεις ηλεκτρισμού ή φυσικού αερίου με άλλες χώρες, με μεγάλη εξάρτηση από προϊόντα πετρελαίου και κατά συνέπεια με υψηλό κόστος ενεργειακού εφοδιασμού. Πρόσθετα, το καλοκαίρι λόγω του τουρισμού και των πολύ υψηλών θερμοκρασιών, παρατηρείται τα τελευταία χρόνια οριακή λειτουργία του συστήματος παραγωγής και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας σε περιόδους αιχμής ζήτησης φορτίου, με όλους τους συνεπαγόμενους κινδύνους κατάρρευσης του δικτύου.

* Ομιλία στο Συνέδριο «Ενέργεια στην Νοτιοανατολική Ευρώπη – Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Ασφάλεια Ενεργειακού Εφοδιασμού». Θεσσαλονίκη, 4 – 5 Μαρτίου 2010.

Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελούν συνεπώς τις μοναδικές – στο παρόν στάδιο – εγγύριες πηγές ενέργειας ικανές να συνεισφέρουν στη μείωση της εξάρτησης της χώρας σε εισαγόμενη ενέργεια, να αυξήσουν την ασφάλεια της προμήθειας ενέργειας και να μειώσουν τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Πρόσθετα, η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μπορεί να συνδράμει ενεργά στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και να συμβάλει στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, ιδιαίτερα σήμερα με τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει επιφέρει η παγκόσμια οικονομική κρίση.

Στοχεύοντας λοιπόν στην ανάπτυξη επενδυτικών πρωτοβουλιών για δημιουργία μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, θεσπίστηκαν κανόνες με τους οποίους παραχωρούνται οικονομικά κίνητρα για επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές και εξοικονόμηση ενέργειας. Το νομικό αυτό πλαίσιο προνοεί προνομακή μεταχείριση των ΑΠΕ κατά τη λειτουργία του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας και την κατανομή του ηλεκτρικού φορτίου.

Με σκοπό την επίσπευση των διαδικασιών χορήγησης άδειας για εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και βελτίωσης της ενσωμάτωσης της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας στο δίκτυο, η Κυπριακή Δημοκρατία έλαβε τα εξής μέτρα:

- Εγκαθίδρυση της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας Κύπρου.
- Εγκαθίδρυση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς.
- Υιοθέτηση του θεσμού του “One Stop Shop”, με σκοπό τη μείωση του χρόνου που απαιτείται για αδειοδότηση επενδύσεων ΑΠΕ.

- Θέσπιση ολοκληρωμένης χωροθετικής πολιτικής για μεγάλες εγκαταστάσεις ΑΠΕ.

Η Κύπρος είναι μία χώρα με αξιόλογο δυναμικό όσο αφορά τις ΑΠΕ, οι οποίες περιλαμβάνουν την ηλιακή, την αιολική ενέργεια και τη βιομάζα.

Παρόλο που η Κύπρος διαθέτει πολύ υψηλό ηλιακό δυναμικό, το σχετικά υψηλό κόστος παραγωγής ηλεκτρισμού με ηλιακή ενέργεια και η κατά συνέπεια υψηλή κρατική ενίσχυση που πρέπει να δίνεται για να καταστεί οικονομικά βιώσιμη μια τέτοια επένδυση αποτέλεσαν τροχοπέδη στην ανάπτυξη της εν λόγω τεχνολογίας στην Κύπρο.

Πρόσθετα, η ανάπτυξη της αιολικής ενέργειας στο νησί καθυστέρησε αρκετά για τους ακόλουθους λόγους:

- Περιορισμένος αριθμός περιοχών στις οποίες μπορούν να δημιουργηθούν αιολικά πάρκα.

- Μέτριο αιολικό δυναμικό.

- Αντίσταση από τις τοπικές κοινότητες και τις εταιρείες ανάπτυξης γης για εκμετάλλευση της γης της περιοχής τους για τουριστικούς σκοπούς.

Όλα τα προβλήματα που προανέφερα συνέτειναν ώστε η συνεισφορά των ΑΠΕ να παραμένει σχεδόν μηδαμινή, μέχρι και το 2005. Ωστόσο, με την εφαρμογή ενός πλαισίου μέτρων, πρωτοβουλιών και κινήτρων, φτάσαμε το 2008 οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να αποτελούν το 4,5% της τελικής κατανάλωσης της χώρας. Δεσμευτικός στόχος που έχει τεθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι η αύξηση της συνεισφοράς των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας της χώρας στο 13% έως το 2020.

Η αποδοτικότητα των μέτρων και πολιτικών που εφαρμόζονται αντανακλάται στο μεγάλο ενδιαφέρον του κοινού για επενδύσεις σε όλες τις κατηγορίες των ενεργειακών τεχνολογιών, καθώς και στα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους δικαιούχους με τη μορφή χορηγίας ή / και επιδότησης. Το Σχέδιο Παροχής Χορηγιών τέθηκε σε εφαρμογή από τον Φεβρουάριο του 2004 και από την πρώτη κιόλας χρονιά λειτουργίας του Σχεδίου υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον για επενδύσεις σε όλους τους τομείς. Ενδεικτικά αναφέρω ότι

στα πλαίσια των Σχεδίων Χορηγιών, έχουν κατατεθεί μέχρι σήμερα συνολικά πέραν των **51300** αιτήσεων και έχουν παραχωρηθεί περισσότερο από **€ 51,800,000** σε δικαιούχους.

Η ανάπτυξη των ΑΠΕ σήμερα έχει ως ακολούθως: όσο αφορά την ηλιακή ενέργεια, η τεχνολογία των ενεργητικών ηλιακών συστημάτων για παραγωγή ζεστού νερού έχει ευρεία εμπορική εφαρμογή στην Κύπρο, καθώς 92% των νοικοκυριών και 53% των ξενοδοχειακών μονάδων διαθέτουν ηλιακά συστήματα θέρμανσης νερού. Πρόσθετα, έως τα τέλη του 2009, εγκαταστάθηκαν φωτοβολταϊκά συστήματα δυναμικότητας 1,7 μεγαβάτ αυξάνοντας τη συνολική εγκατεστημένη ισχύ στα 3,33 μεγαβάτ.

Το 2009 υπογράφηκε η σύμβαση επιδότησης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με τα δύο πρώτα αιολικά πάρκα, συνολικής δυναμικότητας **113,5 μεγαβάτ**. Οι εργασίες κατασκευής του πρώτου αιολικού πάρκου, δυναμικότητας 82MW ξεκίνησαν εντός του 2009 και το πάρκο αναμένεται να λειτουργήσει περί τα τέλη του 2010.

Τέλος, υπάρχουν μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από αξιοποίηση βιομάζας συνολικής ισχύος 4,4MW.

Η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί σήμερα τον πιο γρήγορο, τον πιο αποτελεσματικό και οικονομικά εφικτό τρόπο για απεξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας με ταυτόχρονη μείωση των αέριων εκπομπών και βελτίωση της ποιότητας του αέρα. Ο τομέας των κτιρίων στην Κύπρο, καταναλώνει το 37% της ζήτησης της ενέργειας.

Για τους πιο πάνω λόγους, το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού έχει ήδη καταρτίσει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την ενεργειακή απόδοση με σκοπό την όσο το δυνατό μεγαλύτερη εκμετάλλευση του δυναμικού εξοικονόμησης. Το Σχέδιο Δράσης έθεσε ως στόχο την ετήσια εξοικονόμηση 1.1% ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας για την περίοδο 2008-2016.

Όσο αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας στον κτιριακό τομέα, η Κυπριακή Κυβέρνηση έχει ήδη ετοιμάσει και εφαρμόζει νόμο που ρυθμίζει την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Οι βασικότερες απαιτήσεις είναι θερμομόνωση του κελύφους του κτιρίου, υποχρεωτική εγκατάσταση ηλιακού συστήματος για ζεστό νερό στις κατοικίες και υποχρεωτική τοποθέτηση πρόνοιας για χρήση συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Πρόσθετα, στα πλαίσια της δημιουργίας υποδομής για έκδοση πιστοποιητικού ενεργειακής απόδοσης κτιρίου διοργανώθηκαν σεμινάρια για εκπαίδευση μηχανικών.

Το θέμα της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού αποτελεί προτεραιότητα για την Κύπρο, κυρίως λόγω των γεωγραφικών ιδιοτεροτήτων της χώρας μας που την καθιστούν απομονωμένο ενεργειακό σύστημα, το οποίο βρίσκεται μακριά και αποκομμένο από τα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας και σχεδόν πλήρως εξαρτώμενο από εισαγωγές συμβατικών καυσίμων.

Η Κύπρος είναι απαραίτητο να αναπτύξει εκείνες τις υποδομές που θα διασφαλίσουν τον ενεργειακό της εφοδιασμό και προς την κατεύθυνση αυτή, στοχεύει η δημιουργία του Ενεργειακού Κέντρου στην περιοχή Βασιλικού.

Το Ενεργειακό Κέντρο εκτός από τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής καυσίμων, θα περιλαμβάνει τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης υγρών καυσίμων, καθώς και το τερματικό παραλαβής και αποθήκευσης υδροποιημένου Φυσικού Αερίου. Η ενεργειακή υποδομή που θα δημιουργηθεί στην περιοχή του Βασιλικού θα ενισχύσει την ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής αγοράς στον τομέα της εμπορίας πετρελαιοειδών και θα έχει θετική συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος και στον έλεγχο της ποιότητας των καυσίμων.

Πρόσθετα, η ανάπτυξη δράσεων για την αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση του εγχώριου ορυκτού ενεργειακού δυναμικού της Κύπρου ενισχύει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας.

Στον τομέα αυτό, ολοκληρώθηκε εντός του 2009 ο 1^{ος} Γύρος Αδειοδοτήσεων με την υπογραφή Συμβολαίου με αμερικάνικη εταιρεία και χορηγήθηκε σε αυτή Άδεια Έρευνας Υδρογονανθράκων για Ερευνητικό Τεμάχιο που βρίσκεται εντός της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επιπλέον, ετοιμάστηκε από Γαλλικό Συμβουλευτικό Οίκο σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού γεωλογική έκθεση ερμηνείας των δεδομένων που λήφθηκαν κατά τις γεωφυσικές έρευνες και η οποία είναι διαθέσιμη προς πώληση σε ενδιαφερόμενες εταιρείες πετρελαίων.

Δεδομένου του γεγονότος ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση εισάγει πέραν του 50% της ενέργειας που χρειάζεται και οι μακροπρόθεσμες τάσεις προβλέπουν τη συνεχή και σημαντική αύξηση της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου και φυσικού αερίου, επιβάλλεται όπως εντατικοποιηθούν οι προσπάθειες της για τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού.

Είναι συνεπώς πολύ σημαντική τόσο η συνεργασία μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και μεταξύ της ΕΕ και γειτονικών χωρών της Μέσης Ανατολής και Αφρικής με τις οποίες πρέπει να διατηρηθούν και να ενδυναμωθούν οι σχέσεις στους τομείς της ενέργειας. Είναι γι' αυτό που η Κυπριακή Κυβέρνηση συμμετέχει ενεργά στην Συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα και υποστηρίζει πρωτοβουλίες σαν τη σημερινή, η οποία δίνει τη δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων και περαιτέρω συσφίξης των ήδη πολύ καλών σχέσεων μεταξύ των χωρών της ΝΑ Ευρώπης.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχηθώ κάθε επιτυχία στις εργασίες του διήμερου αυτού συνεδρίου. Σας ευχαριστώ.

Constantinos GE.
ATHANASSOPOULOS

Professor at Panteion University
of Social and Political Sciences,
Univ. of Athens, (Vis. Prof.),
Lawyer,
Ex Ch.L.U.L.
Bruxelles, Ex Int. I.I.A.P. Paris

Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Παντείου Πανεπ.
Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπ. Αθηνών (Επισκ.),
Δικηγόρος,
Ex Ch.L.U.L., Bruxelles,
Ex Int. I.I.A.P., Paris

ADMINISTRATIVE
LAW

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΔΙΚΑΙΟ

New
edition

Νέα
έκδοση

2008, Athens

Αθήναι, 2008